

Tarixin ele bir mərhələsi, dövrü yoxdur ki, o vaxtlar qanlı müharibələr, münaqışlar olmasın. Hər zaman insanların qətləmisi, şəhər ve kəndlərin dağılıması ilə nəticələnən qanlı müharibələr olub. Lakin diqqətəkən məqam ondan ibaretdir heç bir müharibə və münaqışlar da bir millət digər xalqa qarşı davamlı olaraq vandallıq etməyib. Yəni qanlı cinayətlərində bir sonu olub. Erməni top-lumu isə ele bir vəhşi toplumdur ki, azərbaycanlılara qarşı qanlı cinayətlər, soyqırımı aktları həyata keçirib, ancaq dayanıb-durmaq haqqında düşünməyib. Ardicil olaraq fürsət yarandıqca azərbaycanlıları öldürməyə, yaşayış məskənlərini yer üzündən silməyə çalışıb. Tam qətiyyətə demək olar ki, tarix erməni vəhşiliyi miqyasında vəhşilik görməyib. 30 illik işğal dövrü zamanı erməni terroru toplumlari Azərbaycanın tarixi abidələrini, məscidlərini, şəhərləri, kəndləri, qəbiristanlıqları xarabazarlıqlara çevirmişlər. İşğaldan azad edilmiş hər bir kənd və qəsəbəsində, şəhərlərində Ermənistən terroru dəstələrinin vandallizm aktlarının izlərinə rast gəlmək olar.

Azərbaycanda səfərdə olmuş və işğaldan azad edilmiş ərazilərə səfər etmiş İsləm Dünyası Elm, Təhsil və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) Baş direktoru Salim bin Məhəmməd el-Maliki jurnalistlərə verdiyi açıqlamasında gördüyü erməni vəhşiliyindən dəhşətə gəldiyini söyləyib: "Bizim burada gördüyüümüz mənzərə əsl faciədir. Biz işğaldan azad olunmuş torpaqlara səfər zamanı bütün kəndlərin, yaşayış yerlərinin, tarixi və dini abidələrin dağılılığını gördük. Məscidlərin, dini məbədlərin dağılıması, təhqir olunması, vandallığa məruz qalması qəbulunmazdır. Dini məkanlara hörmətlə yanaşılmalı, onlar qorunmalıdır. Əminəm ki, dağılılmış bu ərazilərdəki bütün dini-mədəni abidələr bərpa olunacaq. Təbii ki, yalnız ölkə və bölgə, region səviyyəsində deyil, dünya səviyyəsində insanların dini inanclarına fərqli qoyulmamalı, hər bir dina məxsus məbədlərə hörmət olunmalıdır". ICESCO Baş direktoru Salim bin Məhəmməd el-Maliki onda bildirib ki, hər bir müharibə təəssüf ki, əraziləri dağıntılara məruz qoyur, həmçinin müxtəlif obyektləri: "Amma buna baxmayaraq, dini-mədəni məkanların ve mədəni irlərin dağılıması yolverilməzdir. Bəzən biz məlumatları alırıq, eşidirik, oxuyurraq. Amma gəlib gözümüzələr göründümüz mənzərə bizi çox kədərləndirir və hər birimizə təsir edir". İşğaldan azad edilən ərazilərdə ermənilərin törediyi vəhşiliklər, vandallizm aktları dünya üçün fəlakət deməkdir, insanlığı yönələn faciədir.

Erməni terror maşını dünyadan əksər bölgələrinə yayıla bilər

Əgər vaxtında təsirli tədbirlər görülməsə o zaman ən təhlükəli terror təşkilatlarından olan erməni terror maşını dünyadan əksər bölgələrinə yayıla bilər. Bu isə sivil dünya üçün böyük faciələr getirir. Bu zaman Şuşada, Cəbrayılda, Xocalıda, Ağdamda, Fizulidə, Kəlbəcərdə yaşanan erməni soyqırımları Avropana, Asiyada və digər bölgələrdə yaşana bilər. İşğaldan azad edilən ərazilərə səfərləri çərçivəsində Ağdam şəhərində olan səyahətçilər gördükleri dağıntılardan təsirəndiklərini və bölgəni "Qafqazın Xirosimasi" ad-

Erməni terror təşkilatları sivil dünyani təhdid edir

landırmışlar. Ağdam şəhərində və rayonun kəndlərində yaşayış evləri, ictimai binalar, məktəblər, uşaq bağçaları, xəstəxanalar, istehsalat müəssisələrini talan edib, dağıdıb və yandırılib. Hər şeyi məhv edən erməni vandalları tarixi abidələri, qəbiristanlıqları da dağıdıblar. Vaxtilə Azərbaycanın ən varlı rayonu olan Ağdamın yerində indi talan edilərək dağıdılmış Qafqazın Xirosiməsina çevrilmiş xarabələqlər qalıb. Füzuli rayonu ərazisindəki memarlıq abidələri yerlər yeksan olunub. Qarğabazar kəndində XVII əsrə aid karvansara və məscid, XVIII əsrə aid türbə, Aşağı Ayıbasanlı kəndində İbrahim türbəsi, Qoçəhmədli kənd məscidi, Aşağı Veysəlli kəndində XII əsrə aid qəbiristanlıq və Mir Əli türbəsi (XIII əsr), Horadiz məscidi və İmamzade türbəsi, Füzuli şəhərində Qacar, Böyük Pirəhmədli, Merdinli kəndlərindəki məscidlər, Saracıq və Gorazlılı kəndlərindəki körpülər, Merdinli kəndi yaxınlığında daşdan yonulan at, qoç figuraları, döyünün ən qədim insan məskənlərindən olan Azıx mağarası, həmçinin kurqan tipli arxeoloji abidələr erməni vandallının qurbanı olublar. Otuz ilə yaxın erməni işğalı altında qalmış Füzuli rayonunun təbii sərvətləri də talan olunub. Ermənilər meşələrdəki ağacları vəhşicəsinə qırıb, yaxud yandıraraq məhv ediblər. Cəbrayıl şəhərinin yaxınlığında Orta əsrlərə aid qəbiristanlıq da ermənilər tərəfindən yerləyeksan edilib. Qiymətli qəbir daşları talan edilərək aparılıb, qəbirler qazılaraq çıxarılib, insan sümükleri etrafə səpələnib. Ermənilər qəbiristanlıqları dağıtmalı tarixi keçmişimizi, mənəni yaddaşımızı silmək isteyiblər. Lakin insanlığa sığmaya bu əməlləri ilə əsl xisətlərini, barbarlıqları bir daha nümayiş etdirmiş olublar. Erməni vəhşiliyini gördükdən sonra bu qənaətə gəlirsən ki, bəşəriyyət, xüsusiələ de özlərini dünyadan aparıcı dövlətləri və liderləri kimi təqdim edənlər insanlıq hissini itiriblər. Çünkü susurlar, danışmırlar, ermənilərin bir toplum olaraq yer üzündən silinməsi üçün təsirli tədbirlər görmürlər. Bu da ona dəlalet edir ki, bəzi aparıcı dövlətlər erməni

Ermənisiz Qafqaz sabitlik adası ola bilər

Erməni daşnak millətçilərinin "böyük Ermənistan" ideyasını həyata keçirmələri ilə bağlı təbliğatları Qafqaz bölgəsinin milli qırğınlara gətirib çıxarımışdır. 1905-1906-ci illərdə Bakıda, Naxçıvanda, İrəvanda, Zəngəzurda, Gəncədə və Cənubi Azərbaycanda bu qırğınlar davam etmişdir. Erməni daşnak quldur dəstələri 1905-ci il noyabrın 28-də Qarabağ bölgəsinin şəhər və kəndlərini yandıraraq, uşaqlara, qadınlara və qocalara qarşı görünməmiş vəhşiliklər törməmişlər. Erməni quldur dəstələri yalnız Şuşa, Cəvənşir və Cəbrayıl qəzalarında 75-ə qədər Azərbaycan kəndləri, İrəvan və Zəngəzur quberniyalarında isə 200-dən çox yaşayış məntəqəsini dağıtmış əhalini vəhşicəsinə qətəl yetirmişlər. Erməni terrorçuları hələ 1904-cü ilin sentyabrında Bakı şəhərində bir neçə azərbaycanlı qətəl yetirmişlər. Bu qətllər isə ermənilər tərəfinə xəbərdarlıq xarakteri daşımış-

binski öz xatirələrində göstermişdir. O dövrün məlumatlarına əsasən qatillərdən biri Dro leqəbli Drastamat Xanayan idi. Bu hadisələrdən əvvəl Dro Zəngəzur mahalında erməni quldur dəstələrinin tərkibində dinc azərbaycanlılara qarşı qanlı qırğınlarda yaxından iştirak etmişdi. Erməni daşnak quldarları 1905-ci ilin mayın 24-də İrəvan quberniyasında dinc azərbaycanlılara atəş açıdlar. Qarışılıqlı istifadə erməni saqqalıları on bir vətəndaş-dörd qadın, iki uşaq və beş kişini qətəl yetirdilər. Bu qanlı hadisələrdən doymayan erməni quldur dəstələri 1905-ci ilin mayında Naxçıvan torpağına hücum edərək dinc əhaliyə qarşı qanlı divan tərətdilər. Çoxlu sayda qadın, qoca və uşağı öldürdülər. Ermənilər 1905-ci ilde Zəngəzur bölgəsində də onlarca adam öldürmişlər, evlərə od vuraraq yandırmışlar.

Bəşəriyyət daim erməni terrorundan əziyyət çəkib

Xaricdən aldıqları hərbi silah-sursatdan yaralanan erməni quldur dəstələri 1905-ci ilin 2 iyununda Mənkus müsəlman kəndinə hücum etmişlər. Silahsız kəndlələr ailələrini götürüb qacaq məcbur olmuşlar. Kənddə qoca və elil olan 80 yaşlı bir sakin erməni quldurlarının elinə keçmişdir. Erməni quldurları işləri qızdıraraq işgəncələr verməklə onu öldürmişlər. Bu vəhşiliklərini ermənilər 1988-1989-cu illərdə Ermənistən torpaqlarından qovulan azərbaycanlılar üzərində də həyata keçmişdilər. Erməni daşnak dəstələri 1905-ci il iyunun 8-də İrəvan yaxınlığında Eçmədzin qəzasındaki Uşu azərbaycanlı kəndini mühasirəyə almış, buranı işğal etdikdən sonra kışlaların başlarını kəsmiş, südəmər uşaqları süngülərə keçmişlər. Bu basqın zamanı kəndin məscidi yandırılmışdır. Ermənilər səhərini Eçmədzin qəzasındaki Persi, Nazzevan, Kiçik kənd, Kötüklü, Qoşa-bulaq və İrgu azərbaycanlı kəndləri de yandırılmış, məscidlərə və vurmuş və insanlıq yaraşmayan hərəkətlər edərək murdarlamışlar. Erməni daşnak dəstələri öz çirkin əmələrindən əl çəkməyək 1905-ci ilin avqustun sonlarına yaxın Bakı əhalisini qarşı dəhşətli qırğınlara tördürlər. 1905-ci ilin avqustun 8-də 300-dən çox erməni daşnak Şuşa qəzasının Vənd kəndinin karvan dəstələrinə hücum etdilər. Çoxlu tacir öldürdülər, əmlakçıları talan edildi. Kəndin sakini Abbas bəyin oğlunu, qardaşını və bir neçə nökrə-naibini qətəl yetirdilər. Onların tördikdikləri qanlı qırğınların məqsədi və yerli əhalini Şuşanı və Qarabağın dağlıq hissəsinin digər ərazilərini tərk etməyə məcbur etmək idi. Ermənilərin piyada və süvari dəstələri 1905-ci ilin oktyabrın 3-də Azərbaycanın Sirxavənd müsəlman kəndinə hücum təşkil etdilər. Bu zaman kənd əhalisi təmamilə öldürülüdü, kənd isə yandırıldı. Bütün bu faktlar bir daha onu təsdiq edir ki, erməni vəhşiliyi dünya üçün təhlükə menbəyidir. Baxmayaq ki, bəzi ölkələr, xüsusilə də Fransa, Hindistan, ABŞ, fars-molla rejimi, Yunanistan və digər ölkələr ermənilərə himayədarlıq edir onlara hərbi, siyasi, maliyyə dəstəyi göstərir. Bu isə daha təhlükəlidir. Çünkü hərbi dəstək dənruhlanan erməni terror dəstələri daha geniş ərazilərde, daha çox insan qanını tökmək üçün terror fəaliyyətlərini bir qədər artıra bilərlər.

İLHAM ƏLİYEV